

Alþingi
Nefndarsvið
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík
Sent rafrænt á nefndasvið@althingi.is

Reykjavík, 9. maí 2023.

Efni: Umsögn við frumvarp til laga um breytingu á ýmsum lögum í þágu barna (samþætting þjónustu o.fl.). 153. löggjafarþing 2023-2024. Þingskjal 1452 – 922. mál. Stjórnarfrumvarp.

Félagsráðgjafafélag Íslands (FÍ) þakkar fyrir tækifæri til að veita umsögn vegna frumvarps til laga um breytingar á ýmsum lögum í þágu barna (samþætting þjónustu o.fl.). 153. löggjafarþing 2023-2024. Þingskjal 1452 – 922. mál. Félagið tekur undir mikilvægi þess að samræma löggjöf um málefni barna við lög um samþættingu þjónustu í þágu farsældar barna, nr. 86/2021 til að styrkja umgjörð um þjónustu og snemmtækan stuðning í þágu barna. Jafnframt er mikilvægt að auka vægi réttinda barna og tryggja betra samræmi þeirra lagabálka sem um ræðir við ákvæði samnings Sameinuðupjóðanna um réttindi barnsins sbr. lög nr. 19/2013 eins og frumvarpið boðar.

Félagið styður samþættingu þjónustu í þágu farsældar barna og hefur veitt umsagnir í vegna málsins á ýmsum stigum. Það er mikilvægt að samræma hugtakanotkun laga um málefni barna og stuðla að heildstæðri stefnumótun þegar kemur að málefnum barna. Einnig er mikilvægt að tryggja snemmtækan stuðning og gegnir skólakerfið sem og íþrótta- og æskulýðsstarf lykilhlutverki þegar kemur að því að efla þjónustu í þágu barna. Því er mikilvægt að skýra ákvæði sem lúta að skyldum þeirra aðila sem veita þjónustu í þágu barna eins og kemur fram í frumvarpinu. Aukin þjónusta í nærumhverfi barna með áherslu á snemmtæka íhlutun er til þess fallin að draga úr frekari vanda og getur dregið úr því að áskoranir í lífi barna leiði til íhlutunar barnaverndar.

Um leið og félagið styður við þær breytingar sem koma fram í frumvarpinu er vert að vekja athygli á orðalagi í 4., 18., 28., 33. 41. og 43. gr. frumvarpsins þar sem segir: „... að greina vísbendingar um að þörfum nemenda sé ekki mætt með fullnægjandi hætti og bregðast við þeim á skilvirkan hátt.“ Þar færi betur að segja: „...að greina vísbendingar um hvort þörfum nemenda sé mætt með fullnægjandi hætti og bregðast við á skilvirkan hátt í þeim tilvikum sem þeim er ekki mætt,“ Það er mikilvægt að huga að því að nota orðalag sem miðar að því að gert sé ráð fyrir að þörfum barna sé mætt með fullnægjandi hætti sem á við í flestum tilvikum og undantekningin er þegar þörfum barna er ekki mætt. Hugmyndin um glasið hálf fullt eða hálf tómt. Það hljómar betur að starfsfólki sem vinnur með börnum sé gert að fylgjast með velferð barna og vísbendingum um að þeim vegni vel en ekki gera ráð fyrir að það þurfi að leita eftir misfellum.

Félagsráðgjafar eru sérfræðingar þegar kemur að félagslegri heilsu, þeir hafa þekkingu á einstaklingsþroska, fjölskyldusamskiptum, löggjöf, þjónustustofnunum og félagslegum úrræðum og mynda þannig mikilvæga brú á milli einstaklings, fjölskyldu og samfélags. Með heildarsýn að leiðarljósi leita félagsráðgjafar leiða til þess að tengja saman þjónustukerfi og ná þannig fram aukinni skilvirkni í þjónustu með samstarfi og

samþættingu þjónustu sem veitt er af ólíkum þjónustukerfum og stofnunum samfélagsins, skjólstæðingum sínum til hagsbóta. Þeir eru því ein af lykilstéttum þegar kemur að samþættingu þjónustu í þágu barna. Félagsráðgjöf er heilbrigðisgrein og sækja félagsráðgjafar um starfsleyfi til Landlækniseimbættis. Til þess að geta sótt um starfsleyfi þarf að ljúka fimm ára námi, sem felur í sér þriggja ára nám til BA-prófs auk tveggja ára MA-náms til starfsréttinda í félagsráðgjöf við Háskóla Íslands.

Félagsráðgjafafélag Íslands hefur ítrekað bent á mikilvægi faglegs stuðnings á öllum skólastigum sem byggir á heildarnálgun, viðeigandi farvegi og félagsráðgjöf í skólastarfi. Með því að efla skólastarfið í þágu barna og fjölskyldna með þverfaglegri þjónustu verður jafnframt stuðlað að aukinni hagræðingu í skólakerfinu. Nú liggur fyrir Alþingi þingsályktunartillaga um félagsráðgjöf í grunn- og framhaldsskólum (113. mál) en þingmálið var áður lagt fram á 150 þingi (647. mál), 151 þingi (113. mál) og á 152 þingi (267. mál) og skilaði félagið umsögn í hvert sinn. Að mati félagsins styður tillaga um félagsráðgjöf í grunn- og framhaldsskóla við innleiðingu laga um samþættingu þjónustu í þágu farsældar barna og þær breytingar sem koma fram í frumvarpi til laga um breytingu á ýmsum lögum í þágu barna sem hér er til umfjöllunar.

Félagsráðgjafafélag Íslands er tilbúið að fylgja athugasemdum sínum eftir sé þess óskað.

Með vinsemd og virðingu,

f.h. stjórnar Félagsráðgjafafélags Íslands

Steinunn Bergmann,
formaður